

Omax vai Velax? Nuoret ja talous. 26.11.2013 Eurooppasalissa.

Tilaisuudessa käytiin keskustelua siitä, miten ehkäistä talousongelmia ja miten auttaa kun jo ollaan ongelmissa.

16-16.30 tarjoilua aulassa.

16.30 Veikko Väisänen avasi tilaisuuden ja Kari lehtonen toivotti yleisön, esiityjät japanelistit tervetulleiksi.

16.35 Alustus

KD:n kansanedustaja Östman tarkasteli alustuksessaan asioita ensin kansantalouden näkökulmasta. Mitä enemmän työtä tarjolla, sitä enemmän yhteiskunta voi huolehtia kaikista, myös nuorista. Työllä on myös tärkeä merkitys tekijälleen. Ja erityisen tärkeää on saada nuorille koulutusta ja työpaikkoja. Elämänlaatua heikentää työttömyys ja perusturvan varassa ajautuvat helpommin köyhyyteen ja toimeentulo-ongelmiin. Yrittäjätaustansa vuoksi kansanedustaja tähdensi myös yrittäjyyttä. Työpaikat syntyvät yrityksissä ja yrittäjyyttä pitää tukea. Puheenvuoron jälkeen arvuuteltiin kansanedustajan itsensä johdolla, mitä poliittista tahoja Östman edustaa. Hän selvitti tulo-kululaskelmia, joista nuoret olivatkin kiinnostuneita. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on esittänyt taloustaidon opetuksen määrätietoista lisäämistä peruskoulussa ja ylemmillä oppiasteilla. Esityksen mukaa taloustaidon opetuksessa tulisi korostaa nykyistä enemmän myös oman talouden hoidon tärkeyttä ja mitä seuraamuksia esimerkiksi maksuhäiriömerkinnästä voi koitua.

17.10 Kokemusasiatuntijapaneeli

Paneeliin osallistui viisi eritaustaista, hyvin erilaisissa tilanteissa ja erilailla pärjääviä nuorta, kaikki kokemusasian-tuntijoita. Kaikilla ei velkaongelmia ja kokemusta niistä selviytymisestä. Myös nuorten taustavoimat ja lähtökohdat ylipäättään ovat varmaan toisistaan poikkeavia. Osalla on vanhemmat enemmän apuna, toisilla ei. Yksi panelisteista kohtaa sosiaalityöntekijänä yli 25-vuotiaita nuoria ja siten lähellä ongelmaa. Osalla oli kokemusta velkaantumisen ja selviytymispolulle pääsemisestä. Kaikilla oli omat keinonsa pitää talous tasapainossa esim. tehdä opiskelun ohessa työtä, hankkiutua edunvalvontaan, elää varojensa mukaan.

Keskustelua siitä, miten oma talous pysyy tasapainossa, mikä auttaisi, mikä estää poispääsyä ongelmista. Panelistit eivät ole saaneet talousoppeja käymissään kouluissa, vaan muualla, kotoa. Osa kantapään kautta. Yksi nuori on hoidellut osallisena harrastuspiiriensä taloudenpitoa.

Pikavipit tulevat kalliiksi. Hoitamattomista laskuista kasvaa suuria, kun ne jäävät maksamatta.. Ylivelkaantuminen voi johtaa moniin ongelmiin Maksuhäiriömerkintä luottotiedoissa voi estää monen tärkeän asian etenemisen ja onnistumisen. Korkokatto nähtiin hyvänä asiana.

Nuorisotakuu on lupauksia antavia, mutta vaikea toteuttaa. Verkkopankkitunnuksia tarvitaan moneen lähtöön, mutta pankki voi evätä nekin.

Velkaantumiselle on monia syitä ja velat ovat syntyneet monista syistä: maksamattomat vuokrat, laskut, luottokorttivelat, huumeet. Niiden kattamiseksi otetaan lainoja. Merkittäviä syitä velkaantumiseen ovat pikaluotot, joilla myös paikataan muista syistä syntyneitä velkoja. Nuorille aiheutuu velkaongelmista paljon seurauksia, joita nuoret eivät helpoista lainaa ottaessaan välttämättä ymmärrä.

Olivatpa syyt velkaantua mitä vaan tai velat mitä vaan, taustalla voi olla nuorten puutteelliset taloudenhoitotaidot ja asenteet kuluttamiseen. Vähintään yhtä tärkeää, kuin keinot järjestellä velkoja on se, että yhteiskunnan olisi myös ennaltaehkäistävä ja pyrittävä ennakoimaan nuorten velkaantumista. Nuoret tarvitsevat enemmän tietoa talouteen liittyvistä asioista. Valmiudet ovat näissä asioissa puutteelliset.

Keskustelun teemoja

Lainsäädäntöä on muutettu myönteiseen suuntaan pikaluottotoimintaa harjoittavien yritysten toiminnan rajoittamiseksi korkokatolla. Korkokatto vähentää luottojen tarjoajia ja se vähentää velkaantumista.

Näkövammaisten edustaja kertoi kokemuksia heidän työmahdollisuuksistaan.

Nuorisotakuu, jolla halutaan parantaa työttömiksi jääneitä tai vastavalmistuneita nuoria pääsemään koulutukseen ja työmarkkinoille, nähtiin periaatteessa hyvänä asiana, kunhan sen saa toteutumaan nuoria hyödyttävästi. Ongelmina nähdään toteuttamisesta vastaavien vastuutahojen hajanaisuus. Nuoret tietävät, että on olemassa vastuutaho, mutta eivät välttämättä tiedä kenen puoleen kääntyä. Siihen tarvittaisiin henkilökohtaista ohjausta, joka on räätälöity siihen tilanteeseen sopivaksi. Nuoret eivät löydä luvatussa ajassa paikkoja, vaikka tukiverkot toimisivatkin.

Verkkopankkitunnuksia eivät saa kaikki, vaikka ne ovat välttämättömiä tänä päivänä. Syynä luottotietomerkinä. Tilannetta pitäisi selvittää, niin että verkkopankkitunnukset tulisi olla osa peruspankkipalveluja (kevyttunnukset). Pankit ohjaavat asiakkaita hoitamaan pankkiasioita verkossa ja niitä tarvitaan muuhunkin kuin pankkipalveluihin. Pankkikonttoreita ja automaatteja vähennetään. Verkkopankki on edullisempi tapa maksaa laskuja. Lisäksi verkkopankkitunnuksia tarvitaan viranomaisten kanssa asioimiseen ja tunnistautumiseen.

Maksuhäiriömerkinnöistä on monia seurauksia.

Luottotietorekisterissä oleva merkintä vaikeuttaa huomattavasti uuden luoton saamista. Vuokra-asunnon saaminen vaikeutuu tai se voi olla jopa mahdotonta, koska vuokranantajat yleensä tarkistavat luottotiedot. Puhelin- ja internetliittymän avaamisen ehdoksi vaaditaan aikamoinen takuusumma. Työpaikan saanti voi olla hankalaa. Käytiin keskustelua merkintöjen säilymisestä. Säilyvät yleensä kolme vuotta, ei elinikää, mutta jos maksaa velan, merkintäaika lyhenee. Uudet velat pidentävät aikaa.

Mun talous-hanke. Kaikilla on vastuu!

Hankkeen projektikoordinaattori Pinja Hirvilammi esitteli hankkeen. Talousongelmien ennaltaehkäisyä. Nuorten velkaongelmat on tiedostettu yleisemminkin ja hankkeita vastaamaan näihin asioihin on jo syntymässä. Yksi näistä on Tämän vuoden alussa aloitettu Mun talous-hanke, jota koordinoi Suomen Settlementiliitto, yksi perustajista. Muut perustajajäsenet ovat Takuusäätiö, Nuorisosäätiö ja Nuorisoasuntoliitto. Hankkeen pää-tavoitteena on vahvistaa suomalaisten nuorten taloudellista osaamista ja ennaltaehkäistä talousongelmia, koska nuorten valmiudet taloudellisessa päätöksenteossa ovat puutteellisia. Viisivuotisessa (2013-2017) hankkeessa on osallisena 45 nuorisotyön piirissä toimivaa organisaatiota. Toiminta kattaa koko maan. Ks. muntalous.org

Tilaisuus päättyi klo 19.

Puheenjohtajina Veikko Väisänen ja Kari Lehtonen vuorotellen.

Järjestäjät:

Kuka kuuntelee köyhää -verkosto

EAPN-Fin Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä